

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
Кафедра гуманітарних дисциплін

Міжнародне право

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки спеціалістів
галузь знань 1401 – сфера обслуговування
спеціальність – 7.14010301 – туризмознавство

(Шифр за ОПІ _____)

Львів
2017 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський державний університет фізичної культури

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Ващишин Марія Ярославівна** канд.юрид. наук,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін

програма затверджена на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін

Протокол від. «31» серпня 2017 року

Завідувач кафедри гуманітарних
дисциплін кандидат історичних наук,
професор _____ (Полянський О. А.)

Обговорено та рекомендовано вченою радою факультету туризму.

Протокол від «_____» _____ 2017 року № _____

Голова вченої ради факультету туризму _____ В.З. Холявка
(підпис)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Міжнародне право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів та магістрів напряму 0103 – туризм, спеціальностей 7.010300 – туризм, 8.010300 – туризм

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні правові аспекти правового регулювання міжнародних публічних та приватних відносин, зокрема джерела правового регулювання міжнародних відносин, суб'єкти міжнародних відносин, право міжнародних договорів, договори міжнародного перевезення пасажирів та вантажів, правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: Правознавство, Правове регулювання туристичної діяльності
Програма навчальної дисципліни складається з одного змістового модуля

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародне право» є формування у студентів поглибленого розуміння основних понять і категорій міжнародного публічного та приватного права, закономірностей розвитку міжнародних відносин, оволодіння сучасними необхідними юридичними інструментами здійснення зовнішньоекономічної діяльності тощо.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародне право» є: повторення базових знань з правознавства стосовно джерел правового регулювання туристичної діяльності, зокрема міжнародно-правових актів, набуття спеціальних знань з окремих положень міжнародного публічного та приватного права. Програма також передбачає більш поглиблене вивчення питань, пов'язаних з правом мирного врегулювання міжнародних спорів, договорами міжнародних транспортних та пасажирських перевезень, міжнародно-правовою відповідальністю, права власності, що дозволяє врахувати специфіку навчання студентів зі спеціальності «Туризм».

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати : систему джерел міжнародного публічного та приватного права, поняття та специфічні особливості права міжнародних договорів, поняття та види міжнародних відносин, суб'єктів міжнародних відносин.

вміти : орієнтуватися в основних міжнародно-правових нормативних вимогах стосовно здійснення туристичної діяльності, відокремлювати залежно від кваліфікаційних ознак суб'єктів міжнародного права, правильно застосовувати правові норми у галузі міжнародних відносин юридичних та фізичних осіб.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години / 1,5 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теми лекцій.

Тема 1. Поняття міжнародного права.

Виникнення та головні етапи розвитку міжнародного права. Підходи до визначення поняття міжнародного права. Співвідношення між публічним та приватним міжнародним правом.

Взаємозв'язки міжнародного та національного (внутрішньодержавного) права. Конституція і законодавство України щодо взаємозв'язку внутрішньодержавного та міжнародного права.

Особливості міжнародно-правових відносин.

Тема 2. Джерела, принципи і норми міжнародного права

Визначення терміну «джерело права». Міжнародний правовий звичай, правова доктрина, акти міжнародних організацій та рішення міжнародних судових і арбітражних органів, як джерела міжнародного права. Міжнародний договір як джерело міжнародного права. Право міжнародних договорів.

Принципи міжнародного права.

Специфічні особливості міжнародних правових норм та їхнє співвідношення з конституційними нормами держави. Колізійні та матеріально-правові норми у міжнародному праві.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права

Тлумачення поняття «суб'єкт права». Характеристика суб'єктів у міжнародному праві.

Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві. Правові режими, що надаються іноземним громадянам для реалізації їхніх прав та обов'язків. Правоздатність та дієздатність іноземців. Правовий статус іноземців в Україні, їхні правоздатність та дієздатність. Цивільно-правова відповідальність іноземців в Україні. Особливості правового статусу біпатридів.

Поняття «юридична особа». Правове положення юридичних осіб у міжнародному приватному праві. Особистий статут і «національність» юридичної особи. Загальна характеристика правового статусу іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні. Правовий статус суб'єктів господарювання України за кордоном. Транснаціональні корпорації та міжнародні юридичні особи.

Тема 4. Держава як суб'єкт міжнародного права

Держава у цивільних правовідносинах з «іноземним елементом». Імунітет держави та його види. Україна як суб'єкт міжнародного права. Юрисдикційний імунітет України. Дипломатичне право. Консульське право. Участь України в міжнародних організаціях.

Тема 5. Право власності у міжнародному приватному праві

Загальні питання права власності у відносинах з «іноземним елементом» за законодавством України. Колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві. Колізійні питання права власності за законодавством України.

Теми та зміст семінарських занять**Тема 1. Поняття міжнародного права.**

1. Співвідношення між публічним та приватним міжнародним правом.
2. Взаємозв'язки міжнародного та національного (внутрішньодержавного) права.
3. Конституція і законодавство України щодо взаємозв'язку внутрішньодержавного та міжнародного права.

Тема 2. Джерела, принципи і норми міжнародного права

1. Зміст поняття «джерело права».
2. Характеристика джерел міжнародного права (міжнародного правового звичаю, актів міжнародних організацій, рішення міжнародних судових та арбітражних органів).
3. Міжнародний договір як джерело міжнародного права. Право міжнародних договорів.
4. Принципи міжнародного права.
5. Колізійні та матеріально-правові норми у міжнародному праві.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права

1. Тлумачення поняття «суб'єкт права» та характеристика суб'єктів у галузі міжнародного права.
2. Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві (іноземці та біпатриди)
3. Правове положення юридичних осіб у міжнародному приватному праві.
4. Правовий статус суб'єктів господарювання України за кордоном.

Тема 4. Держава як суб'єкт міжнародного приватного права

1. Роль держави у цивільних правовідносинах з «іноземним елементом».
2. Імунітет держави та його види.
3. Україна як суб'єкт міжнародного права.
4. Юрисдикційний імунітет України.

Тема 5. Міжнародні правопорушення. Мирне вирішення міжнародних спорів.

1. Поняття правопорушення в контексті міжнародного права.
2. Види міжнародних правопорушень.
3. Міжнародний тероризм.
4. Мирні способи вирішення міжнародних спорів.

Тема 6. Міжнародно-правова відповідальність

1. Поняття відповідальності у міжнародному праві.
2. Види і форми міжнародно-правової відповідальності.
3. Суб'єкти, що несуть відповідальність у міжнародному праві.
4. Підстави виникнення міжнародно-правової відповідальності.

Тема 7. Право власності у міжнародному приватному праві

1. Поняття права власності у юридичній науці.
2. Загальні питання права власності у відносинах з «іноземним елементом» за законодавством України.
3. Колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві.

Тема 8. Зовнішньоекономічні договори

1. Поняття договорів у цивільному праві України та у міжнародному праві.
2. Зовнішньоекономічні договори.
3. Міжнародні перевезення.
4. Ліцензування та сертифікація експортно-імпорتنних операцій.
5. Товарообмінні (бартерні) операції.
6. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу.

Тема 9. Міжнародне право навколишнього середовища

1. Глобальні екологічні проблеми та міжнародно-правові механізми їх вирішення.
2. Міжнародно-правові договори в сфері охорони довкілля.
3. Міжнародні екологічні організації.
4. Всеєвропейська екологічна мережа.
5. Екологічна політика СОТ.

Завдання для самостійної роботи**Тема 1. Поняття міжнародного права.**

1. Наведіть приклади і проаналізуйте норми публічного та приватного міжнародного права.
2. Визначте форми взаємозв'язків міжнародного та національного (внутрішньодержавного) права.
3. Конституція і законодавство України щодо взаємозв'язку внутрішньодержавного та міжнародного права. Проаналізуйте ст.9 Конституції України.

Література:

1. Конституція України. - Київ., Парламентське видавництво. - 1997.
2. Акт проголошення незалежності України. Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. – К., 1991.
3. Декларація про державний суверенітет України. – К, 1990.
4. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 р.
5. Закон України "Про міжнародні договори України" // ВВР України. — 1994. — № 10. — Ст. 45.
6. Закон України "Про правонаступництво України" // ВВР України. — 1991. — № 46. — Ст. 617.

7. Закон України «Про міжнародне приватне право» // ВВР. – 2005. - № 20. – Ст.90.
8. Мережко О.О. Проблеми теорії міжнародного публічного та приватного права. – К.: Юстініан. – 2010. – 320 с.
9. Мережко О. Антропологія міжнародного права. / Юридичний журнал. – 2013. – №4 (130), С.46-48.
10. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред. А.С.Довгерта і В.І. Кисіля. – К.: Алерта, 2012. 376 с.

Тема 2. Джерела, принципи і норми міжнародного права

1. Назвіть і проаналізуйте основні міжнародно-правові стандарти з прав людини.
2. Проведіть класифікацію міжнародно-правових актів.
3. Назвіть і дайте коротку характеристику принципів міжнародного права.
4. Двосторонні договори про правову допомогу.
5. Розмежування міжнародно-правового звичаю та міжнародного договору.
6. Проаналізуйте Манільську декларацію зі світового туризму та Хартію туризму.

Література:

1. Конституція України. - Київ., Парламентське видавництво. - 1997.
2. Декларація про державний суверенітет України. – К, 1990.
3. Закон України «Про міжнародні договори України».
4. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією // Урядовий кур'єр. – 1997. – 3 червня.
5. Конвенція о дипломатических отношениях 1969 г. // Юрид. ежегодник ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 314-325.
6. Конвенція о консульских отношениях 1969 р. // Юрид. Ежегодник ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 326-341.
7. Конвенція про правонаступництво // Україна в міжнародно-правових відносинах. — К.: Юрінком, 1996. — С. 58-90.
8. Регламент Європейського Суду з прав людини // Практика Європейського Суду з прав людини. Рішення. Коментарі. — 1999. — №1. — С. 123-217.
9. Статут Ради Європи. — К., 1998.
10. Колодій А.М. Принципи права України. – К.: Юрінком Інтер. – 1998. – 208 с.
11. Шпарик Н.Я. Поняття міжнародно-правового акта як джерела екологічного права /Актуальні проблеми реформування земельних, екологічних, аграрних та господарських правовідносин: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м.Хмельницький, 17-18 травня 2013 р.). – Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2013. – 468 с., С. 97-99.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права

4. Правовий статус ООН.
5. Правовий статус міжнародних туристичних організацій.
6. Завдання та функції Всесвітньої туристської організації (ВТО).
7. Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві (іноземці та біпатриди)
8. Правове положення юридичних осіб у міжнародному приватному праві.
9. Правовий статус суб'єктів господарювання України за кордоном.

Література:

1. Конституція України. - Київ., Парламентське видавництво. - 1997.
2. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 р.
3. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право: Підручник. – Львів: ВАТ «Бібльос», 2002. – 352 с.
4. Тимченко Л.Д. Міжнародне право: Підручник. – Харків: Консум; Ун-т внутр. справ, 1999. – 528с.
5. Фединак Г.С., Фединак Л.С. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. – 2-ге вид., доповн. – К., Юрінком Інтер, 2000. – 416с.

Тема 4. Держава як суб'єкт міжнародного права

1. Імунітет держави та його види.
2. Україна як суб'єкт міжнародного права.
3. Участь України в міжнародних організаціях.
4. Приєднання України до СОТ.
5. Проблеми інтеграції України до ЄС.
6. Дипломатичне і консульське право.

Література:

1. Конституція України. - Київ., Парламентське видавництво. - 1997.
2. Акт проголошення незалежності України. Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. – К., 1991.
3. Декларація про державний суверенітет України. – К, 1990.
4. Закон України «Про міжнародні договори України».
5. Конвенція о дипломатических отношениях 1969 г. // Юрид. ежегодник ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 314-325.
6. Конвенція о консульских отношениях 1969 р. // Юрид. Ежегодник ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978.
7. Постанова Верховної Ради України "Про основні напрями зовнішньої політики України" // ВВР України. — 1993. — № 37. — Ст. 379.
8. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право: Підручник. – Львів: ВАТ «Бібльос», 2002. – 352 с.
9. Тимченко Л.Д. Міжнародне право: Підручник. – Харків: Консум; Ун-т внутр. справ, 1999. – 528с.

Тема 5. Міжнародні правопорушення. Мирне вирішення міжнародних спорів.

1. Поняття правопорушення в контексті міжнародного права.
2. Види міжнародних правопорушень.
3. Міжнародний тероризм.
4. Мирні способи вирішення міжнародних спорів.

Література:

1. Статут Міжнародного Суду ООН (витяг). — К., 1995.
2. Мережко О.О. Проблеми теорії міжнародного публічного та приватного права. – К.: Юстініан. – 2010. – 320 с.

Тема 6. Міжнародно-правова відповідальність

1. Поняття відповідальності у міжнародному праві.
2. Види і форми міжнародно-правової відповідальності.
3. Суб'єкти, що несуть відповідальність у міжнародному праві.
4. Підстави виникнення міжнародно-правової відповідальності.
5. Міжнародний комерційний арбітраж.

Література:

1. Конституція України. - Київ., Парламентське видавництво. - 1997.
2. Акт проголошення незалежності України. Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. – К., 1991.
3. Декларація про державний суверенітет. – К, 1990.
4. Закон України «Про міжнародні договори України».
5. Статут Міжнародного Суду ООН (витяг). — К., 1995.
6. Д'єдон Грегори Туан, Рева В. Європейський Суд з прав людини: нові виклики. / Юридичний журнал. – 2013. – №4 (130), С.104-114.

Тема 7. Право власності у міжнародному приватному праві

1. Поняття права власності у юридичній науці.
2. Загальні питання права власності у відносинах з «іноземним елементом» за законодавством України.
3. Колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві.
4. Іноземні інвестиції.
5. Право інтелектуальної власності.

Література:

1. Конституція України. - Київ., Парламентське видавництво. - 1997.
2. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р.
4. Закон України «Про міжнародні договори України».
5. Андрощук Г. Адміністративні процедури захисту прав інтелектуальної власності в США. / Юридичний журнал. – 2013. – №4 (130), С.74-78.
6. Комерційна дипломатія: торговельна політика і право: Навч. посібник. – Львів: Астролябія, 2005. – 520 с.

Тема 8. Зовнішньоекономічні договори

1. Поняття та види зовнішньоекономічних договорів.
2. Товарообмінні (бартерні) операції.
3. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу.
4. Торговельна політика і право.

Література:

1. Конституція України. - Київ., Парламентське видавництво. - 1997.
2. Закон України «Про міжнародні договори України».
3. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.05.91 //Бюлетень законодавства і юридичної практики України. -2001. -№7 - С.6.
4. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред. А.С.Довгерта і В.І. Кисіля. – К.: Алерта, 2012. 376 с.
5. Комерційна дипломатія: торговельна політика і право: Навч. посібник. – Львів: Астролябія, 2005. – 520 с.

3. Рекомендована література**Нормативно-правові акти**

1. Конституція України. — К., 1996.
2. Декларація про державний суверенітет України // ВВР України. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
3. Закон України "Про міжнародні договори України" // ВВР України. — 1994. — № 10. — Ст. 45.
4. Закон України "Про правонаступництво України" // ВВР України. — 1991. — № 46. — Ст. 617.
5. Закон України "Про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" // Голос України. — 1998. — № 20. — 20 січ.
6. Закон України «Про міжнародне приватне право» // ВВР. – 2005. - № 20. – Ст.90.
7. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р.
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р.
9. Закон України “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства” //Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №2 – Ст.161.
10. Закон України “Про громадянство України” від 13.11.99 //Офіційний вісник України. – 2001. - №9- Ст.342.
11. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 р.
12. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р.
13. Закон України "Про біженців" від 21.06.2001 //Офіційний вісник України. - 2001.- N29. - Ст. 1292; Відомості Верховної Ради України. - 2001. - N47. -Ст. 250.
14. Закон України "Про імміграцію" від 06.07.2001 //Відомості Верховної Ради України.-2001. - N41. - Ст. 197.
15. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.05.91 //Бюлетень законодавства і юридичної практики України. - 2001. -№7 - С.6.

16. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.96 //Відомості Верховної Ради України. –1996. - №19 - Ст.80.
17. Закон України "Про концесії" від 16.07.99 //Офіційний вісник України. – 1999. - №-30. – Ст.1807.
18. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією // Урядовий кур'єр. – 1997. – 3 червня.
19. Постанова Верховної Ради України "Про основні напрями зовнішньої політики України" // ВВР України. — 1993. — № 37. — Ст. 379.
20. Загальна декларація прав людини. — К.: Право, 1995.
21. Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права. — К.: Право, 1995.
22. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права і Факультативний протокол № 1 до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. — К.: Право, 1995.
23. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини. — К.: Право, 1999.
24. Конвенція о дипломатических отношениях 1969 г. // Юрид. ежегодник ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 314-325.
25. Конвенція о консульских отношениях 1969 р. // Юрид. Ежегодник ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 326-341.
26. Конвенція про правонаступництво // Україна в міжнародно-правових відносинах. — К.: Юрінком, 1996. — С. 58-90.
27. Регламент Європейського Суду з прав людини // Практика Європейського Суду з прав людини. Рішення. Коментарі. — 1999. —№1. —С. 123-217.
28. Статут Міжнародного Суду ООН (витяг). — К., 1995.
29. Статут Ради Європи. — К., 1998.

Основні джерела

1. Андрощук Г. Адміністративні процедури захисту прав інтелектуальної власності в США . / Юридичний журнал. – 2013. – №4 (130)., С.74-78.
 2. Антонович А.А. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Вид. дім «КМ Академія»; Алерта, 2003. – 308с.
 3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожний О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2002. – 608с.
 4. Дахно І.І. Міжнародне приватне право: Навч. піб.. – 2-гн вид., стереотип. – К.: МАУП, 2004. – 312. Бібліогр.: с.307.
 5. Д'єдон Грегорі Туан, Рева В. Європейський Суд з прав людини: нові виклики. / Юридичний журнал. – 2013. – №4 (130)., С.104-114.
 6. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні відносини ХХ століття. – К., 1999.
 7. Колодій А.М. Принципи права України. – К.: Юрінком Інтер. – 1998. – 208 с.
 8. Комерційна дипломатія: торговельна політика і право: Навч. посібник.- Львів: Астролябія, 2005.- 520 с.
 9. Кравченко С.М., Андрусевич А.О., Дж. Бонайн. Актуальні проблеми міжнародного права навколишнього середовища. Підручник / Під заг.ред С.М.Кравченко – Львів: Вид. центр ЛНУ, 2002. – 336 с.
 10. Лещенко Л. Національні інтереси України та її зовнішньополітична стратегія // Політика і час. – 1993. – № 7.
 11. Мережко О.О. Проблеми теорії міжнародного публічного та приватного права. – К.: Юстініан. – 2010. – 320 с.
 12. Мережко О. Антропологія міжнародного права. / Юридичний журнал. – 2013. – №4 (130)., С.46-48.
 13. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред. А.С.Довгерта і В.І. Кисіля. – К.: Алерта, 2012. 376 с.
 14. Посібник з Карпатської конвенції. - Регіональний Екологічний Центр Центральної та Східної Європи. 2007.
 15. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право: Підручник. – Львів: ВАТ «Біблос», 2002. – 352 с.
 16. Тимченко Л.Д. Міжнародне право: Підручник. – Харків: Консум; Ун-т внутр. справ, 1999. – 528с.
 17. Фединяк Г.С., Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. – 2-ге вид., доповн. – К., Юрінком Інтер, 2000. – 416с.
 18. Шпарик Н.Я. Поняття міжнародно-правового акта як джерела екологічного права /Актуальні проблеми реформування земельних, екологічних, аграрних та господарських правовідносин: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м.Хмельницький, 17-18 травня 2013 р.). – Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2013. – 468 с., С. 97-99.
4. **Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік**
 5. **Засоби діагностики успішності навчання: поточний контроль, модульні контрольні роботи**